

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2015. december

- kivonat -

Készítette:

az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2015. december 7.

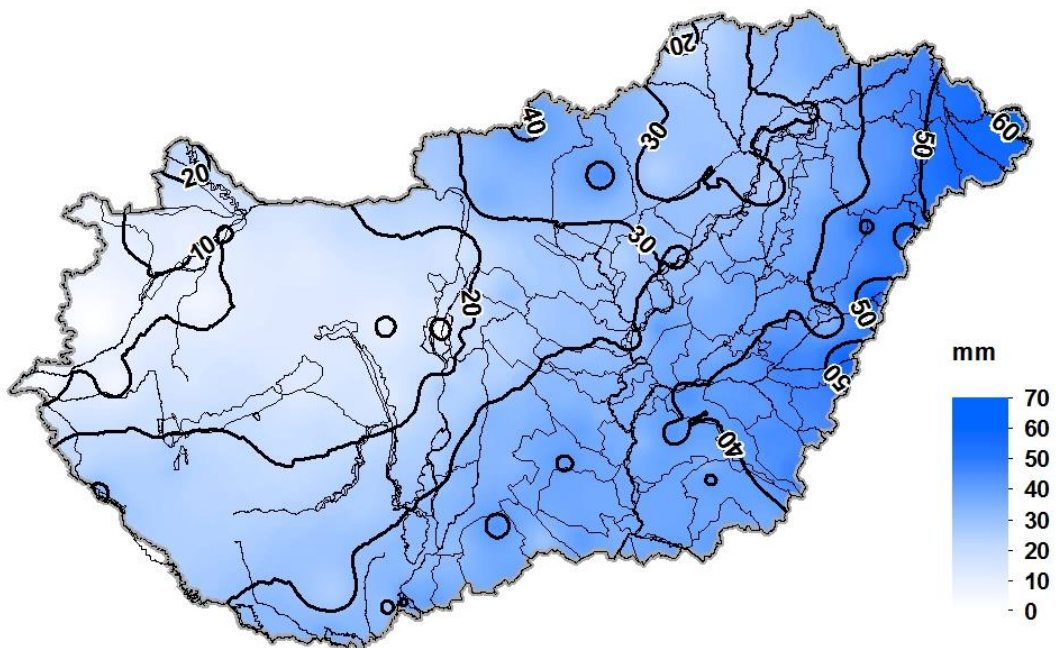
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2015 novemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 3 mm (Ráckeve, Szombathely) és 67 mm (Milota) között alakult. Az országos területi átlagérték 31 mm volt, ami 17 mm-rel (35%-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) november havi átlagánál.

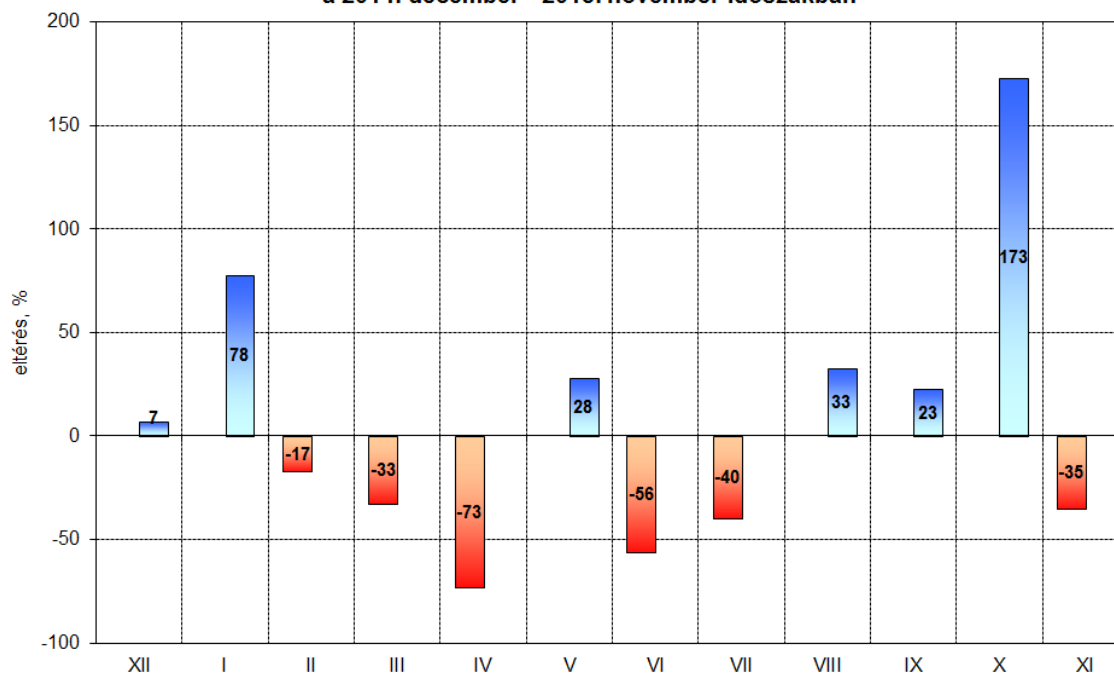
A november havi csapadékmennyiség az ország területének túlnyomó részén elmaradt az átlagtól. Országos áttekintésben a novemberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (59 mm) Szentgotthárd, a csapadéktöbblet (17 mm) Körösszakál állomáson fordult elő.

A 2015. november havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegközi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2014. december - 2015. november időszakban

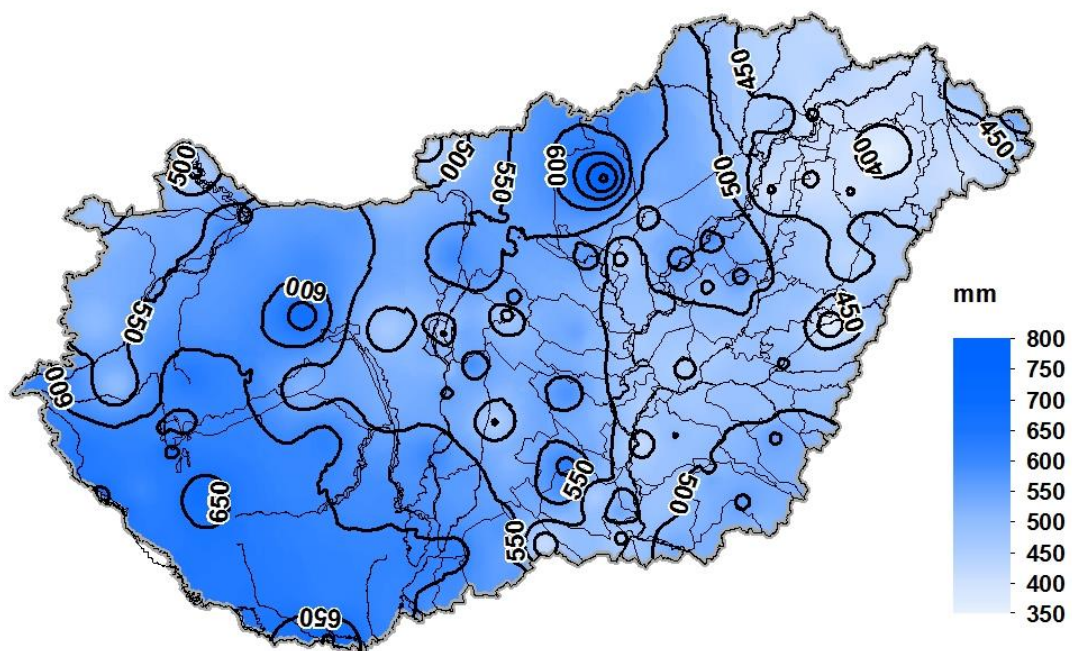
A 2015. január-november időszakban lehullott csapadék mennyisége 362 mm (Bakonszeg) és 755 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 523 mm volt, ami az időszakos átlagnál 1 mm-rel volt magasabb.

Országos áttekintésben a január-november időszakban az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (50-153 mm) a Fertőd-Zalaszentgrót-Letenye vonaltól nyugatra és a Hídvégardó-Miskolc-Debrecen vonaltól északkeletre eső országrészben jelentkezett.

A január-november időszakban az átlaghoz viszonyított a legnagyobb csapadéktöbblet (100-140 mm) Budapesten és a Duna-Tisza köze egyes körzeteiben fordult elő.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb 11 havi csapadéktöbblet (140 mm) Jászszentlászló, a legnagyobb csapadékhiány (153 mm) Tokaj állomáson jelentkezett.

A 2015. január-november havi csapadékösszeg területi eloszlása

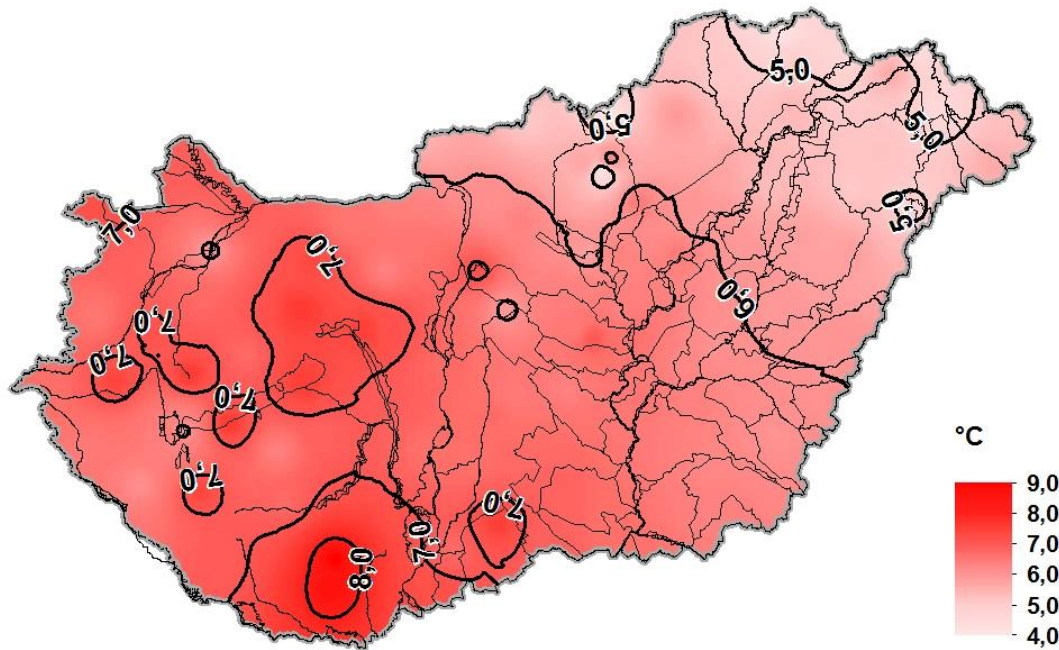
Léghőmérséklet

A november havi középhőmérséklet $4,2^{\circ}\text{C}$ (Zabar) és $8,4^{\circ}\text{C}$ (Pécs-Árpádtető) között alakult, az országos területi átlagérték $6,3^{\circ}\text{C}$ volt, ami $2,3^{\circ}\text{C}$ -kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a novemberi átlagot.

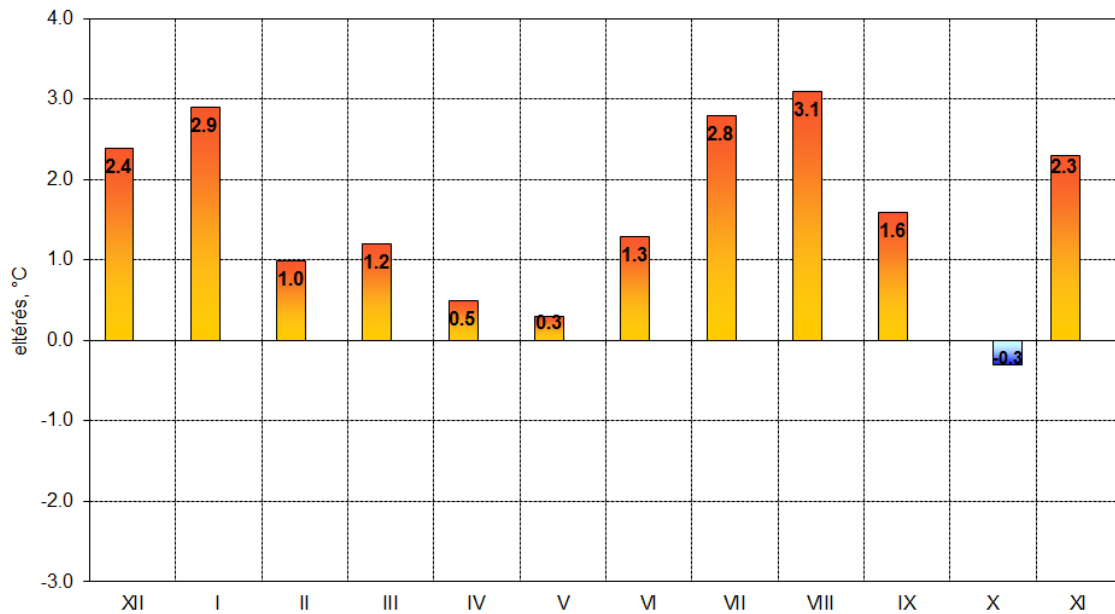
Országos áttekintésben az átlagos november havi középhőmérsékletéhez képest a legnagyobb pozitív eltérés ($4,6^{\circ}\text{C}$) Pécs-Árpádtető állomáson fordult elő.

A 2015. november havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének átlagától való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagától való eltérése (°C) a 2014. december - 2015. november időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma november végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest a Kisalföldön kissé alacsonyabb, az Alföld középső és keleti részén magasabb volt. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmának legalacsonyabb értékei (50-60%) a Kisalföld középső és déli részén, a legmagasabb (túltelítettséget jelző 100% feletti értékek) a Tiszántúl keleti felén fordultak elő.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma novemberben síkvidéki területeinken számottevően nem változott. A hónap végén ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a telített – a Tiszántúl keleti részén a túltelített – állapot jellemezte.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma novemberben kissé növekedett. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát jellemző telítettségi értékek 60-90% közötti alakultak. Ennél alacsonyabb telítettségi értékek (40-60%) a Tiszántúl egyes körzeteiben fordultak elő.

Talajvíz

Novemberben a síkvidéki területek csaknem mindegyikén emelkedett a talajvízszint. Az emelkedés mértéke az érintett területek többségén 0-25 cm volt, azonban egyes területrészekén 0-25 cm közötti talajvízszint-csökkenés mutatkozott. Helyenként (Marcal vízgyűjtője, a Mezőföld déli része, a Dráva-menti síkság területének többsége, az Alföld egyes kisebb körzetei) 25-50 cm közötti eltérések is jelentkeztek. A Mosoni-síkság északi részén, a Kelet-Nyírség, a Szatmári-sík, a Dél-Hajdúság és a Berettyó-menti síkságok (Bihari-sík, Nagy-Sárrét, Dévaványai-sík) területén többnyire néhány cm-es vízszint-csökkenés alakult ki.

Az elmúlt hónapban az 1971-2000 közötti időszak november hónapjai átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a síkvidéki területek jelentős részén, elsősorban az Alföldön. A Duna-Tisza közén és az Északi-középhegység egyes körzeteiben 200-300 cm, helyenként azt meghaladó, a Felső-Tisza vidék északkeleti peremterületén és a Hortobágy déli határvidékén 100-200 cm különbség-értékek alakultak ki. A Duna-Tisza köze peremterületein és a Berettyó-Körösök völgyében, illetve völgyisíkjain 0-100 cm eltérés mutatkozott. A dunántúli síkvidékeken kisebb, jellemzően 0-25 cm közötti értékek adódtak.

A viszonyítási időszakban jellemzőnél magasabban (0-50 cm) helyezkedett el a talajvíztükör a Tisza völgyisíkján Szolnok térségétől a déli országhatárig, a Körös-Maros köze jelentős részén, a Duna-Tisza köze keleti peremterületén. A Dunántúlon az érintett körzetekben 25-cm-nél kisebb értékek mutatkoztak, helyenként azonban 50 cm-t meghaladó eltérések is előfordultak.

A síkvidékek országos területi átlagértéke alapján a talajvíztükör novemberben az 1971-2000. közötti időszak novemberi átlagértékénél közel 30 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2015 novemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 126,94 millió m³ volt, ami 6,5 millió m³-rel (5%-kal) haladta meg az előző havi értéket. A november havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 4 VÍZIG (Székesfehérvár, Pécs, Szombathely, Szeged) működési területén fordult elő belvizek. A belvizek maximális kiterjedése országos összességben 1118 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2015 novemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 5,82 millió m³-rel (mintegy 10%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2015. november 12-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a december az átlagosnál melegebb és kissé csapadékosabb, a január az átlagosnál melegebb és szárazabb, a február az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb lesz.

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
december	0,8 – 3,7 (0,6)	30 – 65 (44)
január	-1,2 – 2,4 (-0,8)	15 – 45 (32)
február	0,6 – 3,6 (1,1)	15 – 45 (29)

Az OMSZ 2015. december 7-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban mérsékelt változó téli időjárás várható. Számottevő mennyiségű – területi átlagban 10 mm/nap értéket elérő – csapadék nem valószínű. Az időszak közepétől fokozatos lehűlés várható, az időszak második felében az időszakos átlagnak megfelelő – helyenként ennél kissé alacsonyabb – napi középhőmérséklet várható.

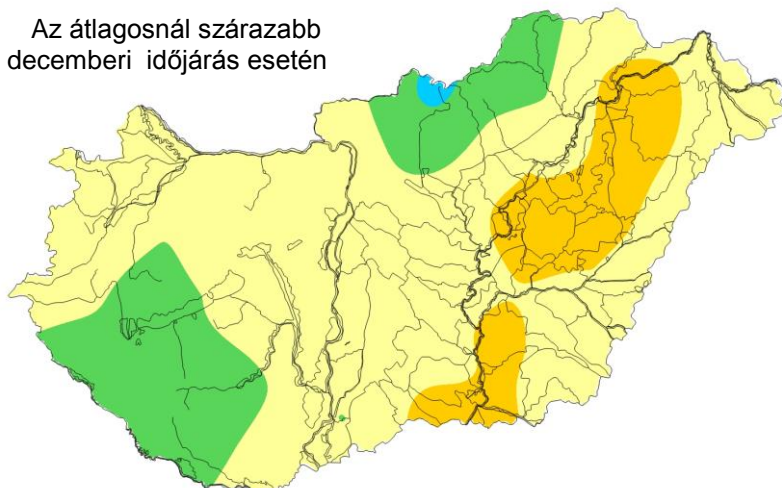
Vízháztartási előrejelzés

Novemberben végén az előző év azonos időszakához képest – az ország egészét tekintve – a vízháztartási helyzet szárazabb volt.

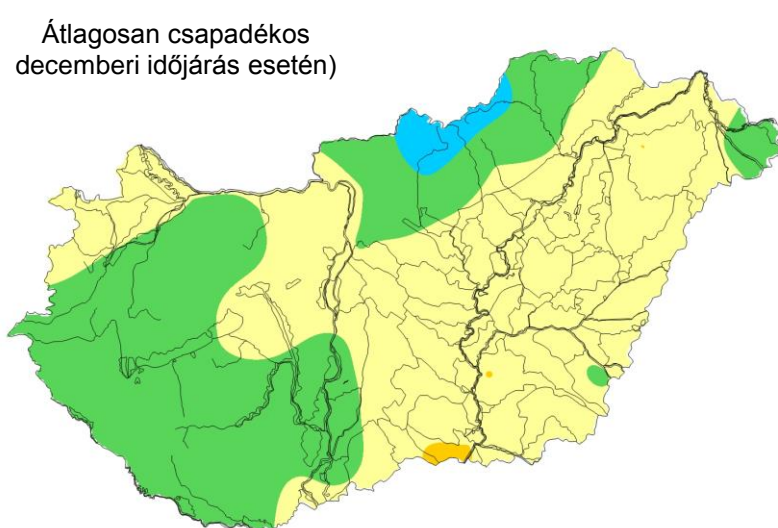
Decemberben az Északi-középhegység területén és a Dunántúl jelentős részén átmeneti/nedves vízháztartási helyzet valószínű. Az ország síkvidéki területeinek nagy részén átmeneti/száraz vízháztartási helyzetre lehet számítani.

Az alábbi ábrakon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a december havi vízháztartási helyzet várható alakulását.

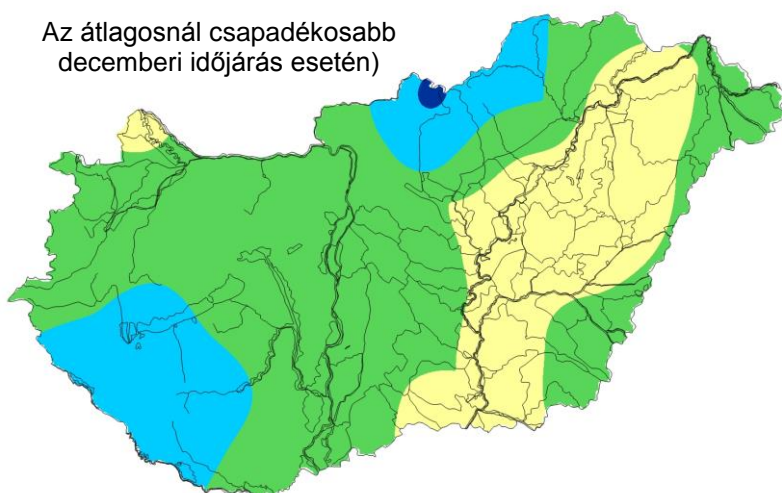
Az átlagosnál szárazabb
decemberi időjárás esetén

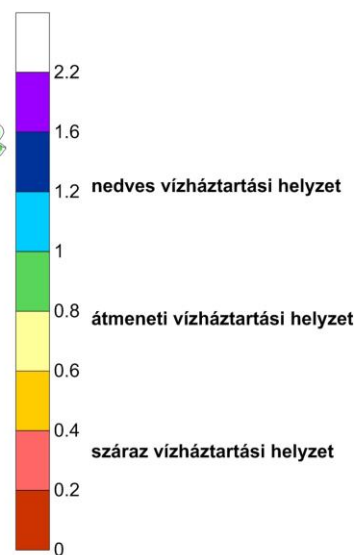
Átlagosan csapadékos
decemberi időjárás esetén)

Az átlagosnál csapadékosabb
decemberi időjárás esetén)

GVM

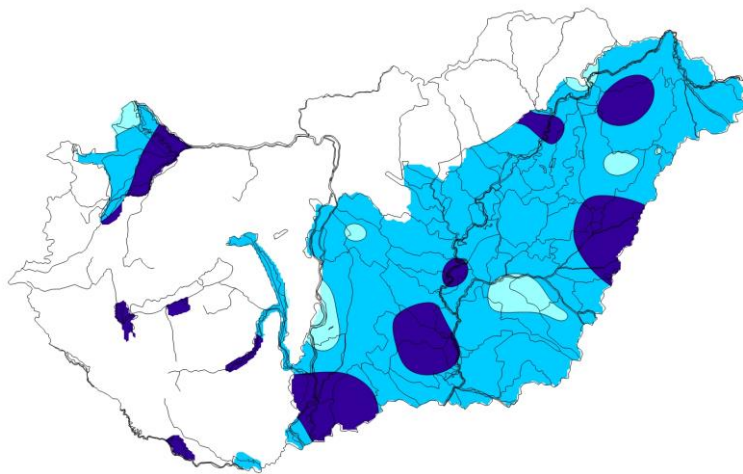

Várható belvízi kilátások

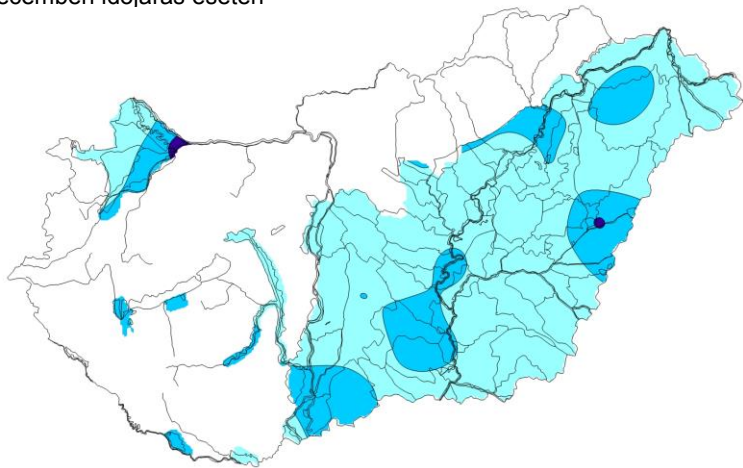
A hosszú távú meteorológiai előrejelzés alapján nagyobb téli-tavaszi belvíz valószínűleg nem fog kialakulni, de csapadékos-havas tél esetén az egyébként is általában magasabb talajvízállású és a szikes területeken, továbbá egyes folyó menti térségekben (leginkább árvíz esetén) bekövetkezhetnek jelentősebb belvízi elöntések is.

Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a december havi vízháztartási helyzet várható alakulását.

A belvízindex alakulása az átlagosnál csapadékosabb decemberi időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan csapadékos decemberi időjárás esetén

PBI

A belvízindex alakulása az átlagosnál
szárazabb decemberi időjárás esetén

